

ტესტი ქართულ ენასა და ლიტერატურაში I ვარიანტი

ინსტრუქცია

თქვენ წინაშეა საგამოცდო ტესტის ელექტრონული ბუკლეტი.

ქართული ენისა და ლიტერატურის ტესტი სამი ნაწილისაგან შედგება: I. ტექსტის რედაქტირება; II. არგუმენტირებული ესე; III. მხატვრული ტექსტის ანალიზი.

ტესტის ყოველი ნაწილის შესასრულებლად აუცილებელი ინსტრუქციები თან ახლავს შესაბამის დავალებებს.

გაითვალისწინეთ, ტესტის III ნაწილში მოცემულია ორი დავალება. უნდა აირჩიოთ და შეასრულოთ ერთ-ერთი მათგანი (დავალება N1 ან დავალება N2).

ტესტის მაქსიმალური ქულაა - 70.

ტესტის შესასრულებლად გეძლევათ 3 საათი და 45 წუთი.

გისურვებთ წარმატებას!

I. ტექსტის რედაქტირება (16 ქულა)

ყურადღებით წაიკითხეთ ქვემოთ მოცემული ტექსტი. გაასწორეთ მორფოლოგიურ-ორთოგრაფიული, სინტაქსური, პუნქტუაციური შეცდომები და სტილისტური ხარვეზები და ისე გადაწერეთ მთელი ტექსტი, რომ მისი შინაარსი არ შეცვალოთ.

გაითვალისწინეთ, ქულები დაგაკლდებათ თქვენ მიერ გადაწერილ ტექსტში დაშვებული თითოეული შეცდომის, ხარვეზისა თუ უზუსტობის გამო.

თუ ამოიწერთ მხოლოდ ცალკეულ ფორმებსა და შესიტყვებებს ან რამდენიმე წინადადებას, ნაშრომი არ შეფასდება.

არქეოლოგებმა ტუტანჰამონის სამარხში აღმოაჩინეს ნივთი რომელიც ფარაონის თვალებს მზის სხივების ზემოქმედებიდან იცავდა. ეს იყო ზურმუხტის ორი უთხელესი ფირფიტა, რომლებსაც ბრინჯაოს რკალი აერთებდა. უნდა აღინიშნოს რომ ასეთი ნივთების აღმოჩენა სხვა სამარხებშიც მოხდა. როგორც სჩანს მას ასევე იყენებდა ეგვიპტის წარჩინებული საზოგადოების არაერთი წარმომადგენლები.

საუკუნეების განმავლობაში ულტრაიისფერ სხივებისაგან თვალების დასაცავად სხვადასხვა ტიპის არაერთი ნივთი შეიქმნა თუმცა სათვალის დიზაინზე მუშაობა მე-XX საუკუნემდე არავის უფიქრია. სათვალის პოპულარობა კოკო შანელის სახელს უკავშირდება. 1920 წელს, ზღვაზე დასვენების დროს, მას მზისაგან კანი ძალიან დაწვია. შანელის მიბაძვით ლამის მთელმა თეთრ-კანიანმა სამყარომ გადაწყვიტა გარუჯვა. საჭირო გახდა მცხუნვარე მზისაგან თვალების დაცვა. მზის სათვალე, რომელიც თავდაპირველად მხოლოდ სამედიცინო დანიშნულებისა იყო, თანდათან მოდურ აქსესუარად იქცა.

1936 წელს ამერიკაში საგანგებოდ პილოტებისათვის შექმნეს მსუბუქი სათვალე, რაც მეორე მსოფლიო ომის დროს უკვე ყველა ამერიკელ ჯარისკაცს ეკეთა. შეიძლება ითქვას ის დღემდე ერთ-ერთი ყველაზე მოდური მზის სათვალეა მსოფლიოში.

II. არგუმენტირებული ესე (24 ქულა)

არსებობს მოსაზრება, რომ საზოგადოებრივი აზრისა და განწყობის შექმნაში გადამწყვეტია მასობრივი ინფორმაციის საშუალებების როლი.

არგუმენტირებული მსჯელობით დაეთანხმეთ ამ მოსაზრებას ან უარყავით იგი.

გაანალიზეთ წარმოდგენილი თვალსაზრისი, ჩამოაყალიბეთ თქვენი დამოკიდებულება ნათლად, მკაფიოდ და დასაბუთებულად, არგუმენტები გაამყარეთ სათანადო მაგალითებით. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული. შეარჩიეთ შესაბამისი სტილი. დაიცავით სალიტერატურო ენის ნორმები.

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გაძნელებს, თხზულების შეფასებისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

გაითვალისწინეთ:

ნაშრომი არ გასწორდება, თუ თქვენი მსჯელობა შემოიფარგლება ოთხი-ხუთი წინადადებით.

ნაშრომი, რომლის მოცულობა არ აღემატება 120 სიტყვას, ენობრივი თვალსაზრისით არ შეფასდება.

III. მხატვრული ტექსტის ანალიზი (30 ქულა)

აირჩიეთ ქვემოთ მოცემული ორი დავალებიდან ერთ-ერთი და მხოლოდ ის შეასრულეთ!

დავალება N1

ყურადღებით წაიკითხეთ გალაკტიონ ტაბიძის ლექსი „მთაწმინდის მთვარე“:

ჯერ არასდროს არ შობილა მთვარე ასე წყნარი!
მდუმარებით შემოსილი შედამების ქნარი

ქროლვით იწვევს ცისფერ ლანდებს და ხეებში აქსოვს...
ასე ჩუმი, ასე ნაზი ჯერ ცა მე არ მახსოვს!

მთვარე თითქოს ზამბახია შუქთა მკრთალი მძივით,
და მის შუქში გახვეული მსუბუქ სიზმარვით

მოსჩანს მტკვარი და მეტეხი თეთრად მოელვარე...
ოჰ! არასდროს არ შობილა ასე ნაზი მთვარე!

აქ ჩემს ახლო მოხუცის ლანდს სძინავს მეფურ ძილით,
აქ მწუხარე სასაფლაოს, ვარდით და გვირილით,

ეფინება ვარსკვლავების კრთომა მხიარული...
ბარათაშვილს აქ უყვარდა ობლად სიარული...

და მეც მოვკვდე სიმღერებში ტბის სევდიან გედად,
ოღონდ ვთქვა, თუ ღამემ სულში როგორ ჩაიხედა,

თუ სიზმარმა ვით შეისხა ციდან ცამდე ფრთები,
და გაშალა ოცნებათა ლურჯი იალქნები;

თუ სიკვდილის სიახლოვე როგორ ასხვაფერებს
მომაკვდავი გედის ჰანგთა ვარდებს და ჩანჩქერებს,

თუ როგორ ვგრძნობ, რომ სულისთვის, ამ ზღვამ რომ აღზარდა,
სიკვდილის გზა არრა არის, ვარდისფერ გზის გარდა;

რომ ამ გზაზე ზღაპარია მგოსანთ სითამამე,
რომ არასდროს არ ყოფილა ასე ჩუმი ღამე.

რომ, აჩრდილნო, მე თქვენს ახლო სიკვდილს ვეგებები,
რომ მეფე ვარ და მგოსანი და სიმღერით ვკვდები,

რომ წაჰყვება საუკუნეს თქვენთან ჩემი ქნარი...
ჯერ არასდროს არ შობილა მთვარე ასე წყნარი!

ყურადღებით გაეცანით დავალების პირობას.

წერით დავალებას ახლავს სამი მითითება. ეს მითითებები უნდა შეასრულოთ ისე, რომ თხზულება აზრობრივად ერთიანი, მთლიანი გამოვიდეს.

ჩამოაყალიბეთ თქვენი აზრი ნათლად, მკაფიოდ და დასაბუთებულად. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული; უნდა დაიცვათ სალიტერატურო ენის ნორმები.

ნაწერი არ გასწორდება, თუ მოცემული ტექსტი მთლიანობაში არაადეკვატურად არის გაგებული, ნაშრომი ტექსტის პერიფრაზია ან ენობრივად იმდენად გაუმართავია, რომ აზრის გაგება ჭირს.

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გაძნელებდა, არ გასწორდება და თხზულების შეფასებისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

გაითვალისწინეთ, ნაშრომი, რომლის მოცულობა არ აღემატება 120 სიტყვას, ენობრივი თვალსაზრისით არ შეფასდება.

გაანალიზეთ მოცემული ტექსტი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ ლირიკული გმირის მხატვრული სახის შესახებ (ყურადღება მიაქციეთ ბუნების მისეულ აღქმას);
- იმსჯელეთ ტექსტის მთავარი სათქმელის შესახებ;
- იმსჯელეთ ავტორის სტილისა და ტექსტის მხატვრულ-გამომსახველობითი თავისებურებების შესახებ.

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!

დავალება N2

კოტე ჯანდიერის მოთხრობაში „გლობალიზაცია“ პერსონაჟი თავისი ცხოვრების ამბებს ჰყვება:

ჩემი და ანიჩკა რვა წლისა იყო, მე კი ოთხისა, როცა კახეთში აჯანყება დაიწყო. ქაქუცა ხო გაგიგიათ? ხო, ქაქუცა ჩოლო-ყაშვილი. თავდაპირველად უფრო მატნისა და ლალისყურის ტყეებში იმალებოდნენ მაგისი ბიჭები. ამ ჩვენი სამხრიჯვრიდან ნახევარი დღის სავალიც არ არის მატნამდე. ხოდა, თურმე, პაპაჩემი აბგაში ხმიადებს, ყველსა და მაწონს ჩაუწყობდა ხოლმე ანიჩკასა და გადაღმა ხეობაში ატანდა ქაქუცას რაზმელებისთვის. ენდობოდა და იმიტომა, იცოდა მაგისი ჭკუის ამბავი. ერთხელაც მდევარს გადაწყდომოდა ე ჩემი და. აკი გითხარით, პატარაა, კაცო, რვა წლისა. სამხრიჯვარი გედევლო... ის არი, ტყეში უნდა შავიდეს და აბგა სამალავში მიიტანოს, რო ფლოქვების თქარათქური მეესმა. არ დაბნეულა ე თითისტოლა გოგო – სანოვაგე სადღაცა ქვის ქვეშ დაუმაღამს, როგორც პაპამ დაარიგა, ზედ ხმელი ფოთლები მიუყრია, თითონ კი წკეპლამომარჯვებული დახვედრია მილიციასა. ათნი ყოფილან. წინ დიდ შავ ცხენზე გადამჯდარი მალაქია ინაკავაძე მოუძღვით, კახეთის მილიციის უფროსის მოადგილე, ორმეტროიანი, ცალთვალა პირუტყვი. მაგისი გამოჩენა შიშის ზარსა სცემდა აქაურ მოსახლეობასა. დგაა ანიჩკა, გამხდარი, გაკნაჭული და უყურებს ბაყბაყდევივით თავს წამომდგარ ინაკავაძესა. ის კიდე, ტყავის ლაპლაპა, შავ ტუყურკაში გამოწყობილი, უნაგირზე წამოხორხლილა და თავისი ცალი თვალით ზემოდამ ბურღამს შაშინებულ ბაღლსა. „აქ რას აკეთებ, პატრონი არა გყამსო?“, – ასე უკითხამს. „ჩემი პატრონი ვანა პაპაა, მე კიდე დაკარგულ ხბორებს ვეძებო, – ანიჩკას უთქვამს, – სამხრიჯვრიდან გაგვექცენ და უნდა ვიპოვნო“. „ვერა გყოლია კარქი პატრონიო, – გასცინებია ინაკავაძესა და მაგისი შავი ცხენიც ახვიხვინებულა, – ამსიშორეზე როგორ გამოგიშვა პაპაშენმაო?“ ისევ ახვიხვინებულა ოდროგელა ულაყი. „საშინელი ცხენი იყოო, – მერე ყვებოდა ანიჩკა, – შავი, შავი, კუნაპეტი, კისერზე ირიბი ნაჭრილობევით, თანაც გიჟურად ატრიალებდა წითელ თვალებს და ბრაზიანად სცემდა

ტაშტისოდენა ფლოქვებსაო“. საღამოთი ჩაფსმულ-ჩასველებული დაგვიბრუნდა პატარა გოგო, მაგრამ ვანას გატანებული სანოვაგე მილიციის წასვლის მერე მაინც მიეტანა სამალავში და იქ დეეტოვებინა...

აი, თქვენა, შვილო, დაბლიდან რომ ამიარეთ, დიდრონი სახლი ხო შაგხვდათ წყაროსთანა?.. ეგა, გენაცვა, ერისთავიანთ სახლია. ძია გიორგის მანდა ჰქონდა საკვირაო სკოლა გახსნილი ხელმოკლე ოჯახის ბაღლებითვინ. ძია გიორგი და ძალო ელისაბედი წერა-კითხვას ასწავლიდნენ სოფლის ბაღლებსა... დიდი კაცი იყო ცხონებული გიორგი. ოცდაოთხ წელში კომუნისტებმა დააპატიმრეს ღრმად მოხუცებული. ვიღაცა ოხერმა ინაკავაძეს ენა მიუტანა – ერისთავიანთ სახლში ჩოლოყაშვილის რაზმელები ათევენ ღამესაო. სწორედ ღამით მოლაგდნენ მილიციები. მართალია, სახლში ვერავინ იპოვეს მოხუცი ცოლ-ქმრის გარდა, მაგრამ გიორგი მაინც წაიყვანეს თელავის ციხეში და მერე ეგ საცოდავი ცოცხალი აღარავის უნახამს. დაკითხვას ვერ გაუძლო და გული გაუსკდაო, ეგრე გავიგეთ. ვინ იცის, სცემდნენ კიდევცა. მალაქია ინაკავაძე მა რას იზამდა?! ყველაფერთან ერთად, ლოთიცა ყოფილა ეგ შობელძალდი. არყით გალექებული, ღამ-ღამობით ტუსალების ცემითა და ტანჯვა-წამებით იქცევდა თავსა... ამის მერე აღარც ელისაბედს უცხოვრია დიდხანს. ისედაც სუსტი ქალი იყო ცხონებული, სიფრიფანა, კულტურული. აბა ეგრე ერთბაშად მოზღვავებულ დარდს რას გაუძლებდა?! გამწარდა მთელი კამეჩაანთკარი, თელავი, საზოგადოდ კახეთი. ქაქუცა დასაბმელი გამხდარა, დეეფიცნა – შურს ვიძიებო. ხოდა, გენაცვა, მოენე მიუგზავნიათ მალაქიასთვინა, ვითომც ჩოლოყაშვილი ლალისყურს ზეით, ძელქვნარი როა, იქა დგაა ბანაკადაო. მოტყუვდა ინაკავაძე, დიდი რაზმით წამოვიდა. ბიჭებმა სროლა-სროლით გაიტყუეს ძელქვებ ზეითა, სამოვრებისკენა, საცა ხელისგულივით ჩაანს ყველაფერი; ზეიდან და ქვეიდან გზა მაუჭრეს, ალყა დაარტყეს და დასცხეს. იმ დღეს გაწყდა თითქმის თელი კახეთის მილიცია.

ჩვენა კიდევცა, არხეინად ვართ ქედს გადმოღმა, სამხრიჯვრის ბინებზე. არც ვიცით რა ცოდო-მადლის განკითხვაა ლალისყურთან. ზაფხულია, კაცო, ჭრიჭინებს გაუდით ტკარცალი. ვანა პაპა და ჩემი და ანიჩკა მზეზე გამთბარი წყლით მახანავებენ ლახანკაში. პატარა ვარ, ოთხი წლისა. თურმე ფეხებ წყალში ვატყაპუნებ და ვწუწამ ვანასა და ანიჩკასა. „ნელა, შე

ზაქო“, – ვანა იძახის. უცბათ ჭიხვინი გავიგონეთ. აბა იალაღებზე ცხენის ჭიხვინი ვის გაუკვირდება, მაგრამ ის რაღაცა გამაყრუებელი და თავზარდამცემი იყო, გრგვინვასეფ. გავიხედეთ და რასა ვხედამთ? ღოღუაანთ ხევის მხრიდან ვეებერთელა შავი ულაყი ამოვარდა; მოჭქრის გაგიჟებული და მიწას აზანზარებს, წითელი ლაშ-პირიდან თეთრი ქაფი გადმოსდის, მოვერცხლილ უნაგირსა და ფერდზე კი სისხლის კვალი დაჰყვება. რა თქმა უნდა, ანიჩკამ იცნო ინაკავადის ცხენი, რაღაცა უთხრა პაპასა და ორთავენი იქით გაიქცნენ. მე ვიღას ვახსოვდი – ჩამტოვეს ეგრე ტიტველი ლახანკაშია.

როდის-როდის მობრუნდა ანიჩკა, ამამიყვანა ატირებული, კალთაში ჩამისვა და ახლად გარეცხილ-გამზეურებული ფქვილის ტომრით დამიწყო გამშრალება. თან მაწყნარებს – „ნუ სტირი, ბიჭო, სირცხვილია, დაგინახამენო“. მე კიდე ღაპალუპით ჩამამდის ცრემლები, თან ცალი თვალითა ვხედამ, როგორ მოჰყავთ ვანასა და კიდევ ორ-სამ მწყემსსა დაფლეთილ-დასისხლიანებული, უგონო ინაკავაძე. იქვე, ღოღუაანთ ხევში ჩავარდნილი ეპოვნათ. რაკი სისხლით გაჟღენთილი ტანისამოსი არა სცილდებოდა – გაუჭრეს პერანგი, ჩექმები და გალიფე, ტყავის ფენჯაკი გახადეს და მერე სახელდახელოდ ხის იაშიკებზე გადმაწვინეს. მე და ანიჩკა სულგანაბულები ვუყურებდით, როგორა სწმენდნენ არყიანი ჩვრებით ნატყვიარებსა და ფიქლებზე დავარდნისას გადაფლეთილ ალაგებს... „რას დაგიყვლეპნიათ თვალები, გადით აქედანაო!“ – თავზე ისე დაგვივილა ბებერმა სარქალმა, რო ორივენი შავხტით. ანიჩკამ თვალებზე ხელი ამაფარა და ისე გამარინდა მანდაურობას, გეგონება, თვითონ ძალიან ბევრის მნახველ-გადამტანი ქალი ყოფილიყო...

საღამოზე კი ცხენოსნები მოვიდნენ, ქაქუცასები. მგონი ხუთნი იყვნენ. ჩოხები ეცვათ. ვანამ სახელდახელო პურ-მარილი გაშალა, არყის ბოთლიც დაზდგა და სტუმრები მიიპატიჟა. დინჯად საუბრობდნენ, დილანდელი სროლის ამბავსა ყვებოდნენ. „სულძალდი ინაკავაძე მგონი გაგვექცაო, – თქვა ერთ-ერთმა, – სამი ტყვია მოვარტყით და ღოღუაანთ ხევში გადავარდა, მაგრამ მოგვიანებით შიგ ჩასულემა ველარც ცოცხალი ვიპოვეთ და ველარც მკვდარიო“. რას იფიქრებდნენ, რო კახეთის მილიციის უფროსის მოადგილე, ჭრილობებდაბანილი და გადახვეული, იქვე, ფარეხში ეწვინა ვანასა. მაგისი მიბაძვით არც სხვა მწყემსებს დასცდენიათ სიტყვა... ვანამ წყნარად გაისტუმრა ქაქუცას ბიჭები. სამ დღეს თუთუნში არეულ

ბალახებს ადებდა და ანწლის ნაყენს ასმევდა დაჭრილს. სამი დღის მერე კი მილიცია მოვიდა და სიცხისაგან გათანგული ინაკავაძე ჯერ თელაველი, მერე კი თბილისელი ექიმების ხელში აღმოჩნდა. კახეთში აღარ დაუბრუნებიათ, იქვე, თბილისში დაიტოვეს...

ყურადღებით გაეცანით დავალების პირობას.

წერით დავალებას ახლავს სამი მითითება. ეს მითითებები უნდა შეასრულოთ ისე, რომ თხზულება აზრობრივად ერთიანი, მთლიანი გამოვიდეს.

ჩამოაყალიბეთ თქვენი აზრი ნათლად, მკაფიოდ და დასაბუთებულად. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული; უნდა დაიცვათ სალიტერატურო ენის ნორმები.

ნაწერი არ გასწორდება, თუ მოცემული ტექსტი მთლიანობაში არაადეკვატურად არის გაგებული, ნაშრომი ტექსტის პერიფრაზია ან ენობრივად იმდენად გაუმართავია, რომ აზრის გაგება ჭირს.

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გაძნელებია, არ გასწორდება და თხზულების შეფასებისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

გაითვალისწინეთ, ნაშრომი, რომლის მოცულობა არ აღემატება 120 სიტყვას, ენობრივი თვალსაზრისით არ შეფასდება.

გაანალიზეთ მოცემული ტექსტი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ ანიჩკას მხატვრული სახის შესახებ;
- იმსჯელეთ ტექსტის მთავარი სათქმელის შესახებ;
- იმსჯელეთ ავტორის სტილისა და ტექსტის მხატვრულ-გამომსახველობითი თავისებურებების შესახებ.

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!